

Ajuntament de Vilassar de Dalt

Estudi de rehabilitació i adequació de la plaça de la Vila i els Jardinetes de Sant Jordi a Vilassar de Dalt

Document d'informació bàsica

Redacció

Helena Sanz Palau, *arquitecta*

Gestió

Montserrat Montalbo Todoli, *arquitecta*
Servei d' Equipaments i Espai Públic

Juny 2019

EQUIPAMENTS I ESPAI PÚBLIC

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Territori
i Sostenibilitat

És un treball del **SERVEI D'EQUIPAMENTS I ESPAI PÚBLIC** de la Diputació de Barcelona en col·laboració amb els Serveis Tècnics de l'Ajuntament de Vilassar de Dalt.

Redacció: Helena Sanz, arquitecta

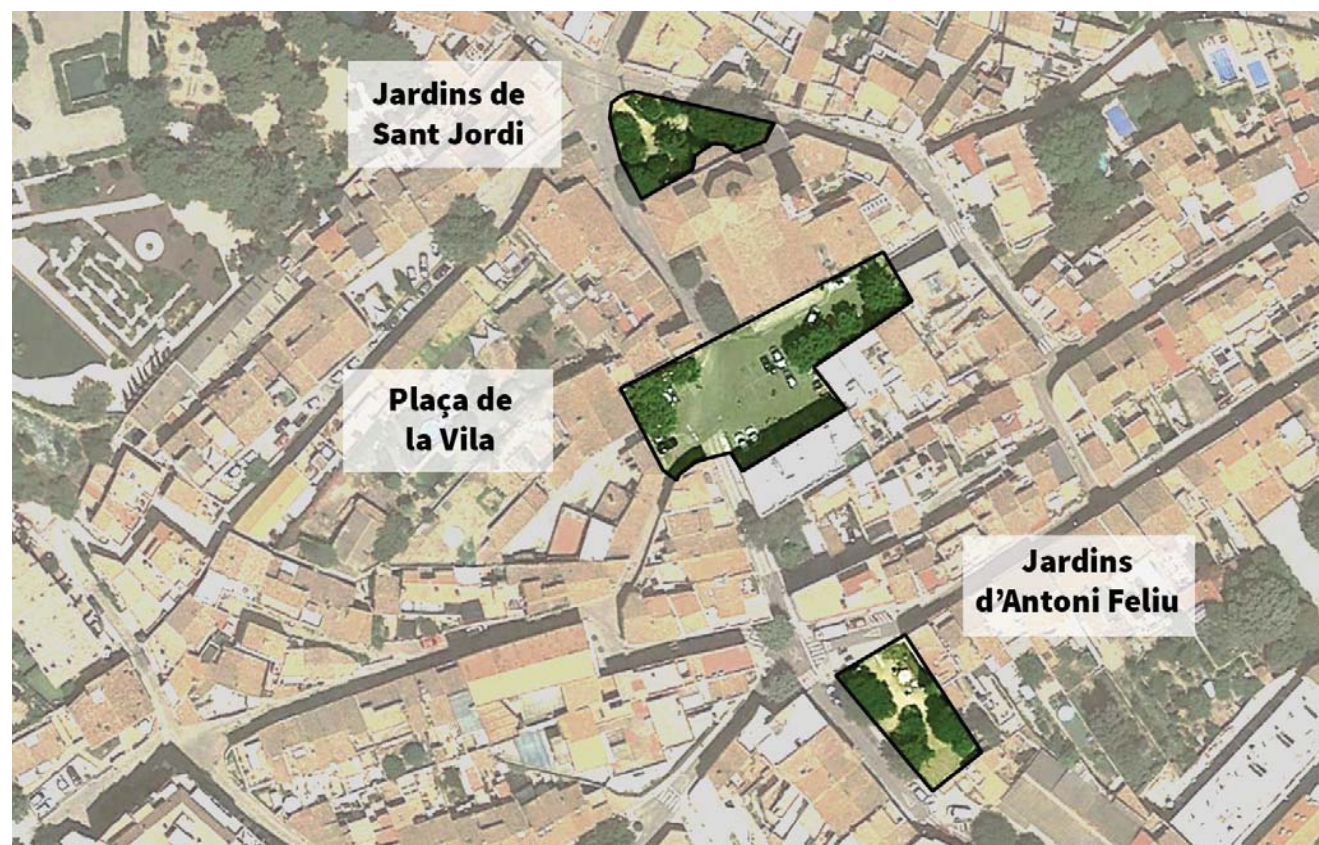
Gestió: Montserrat Montalbo, arquitecta

OBJECTIUS DEL TREBALL

L'objectiu del treball és proposar millores en el centre històric augmentant la qualitat de l'espai públic, atenent a les necessitats actuals de millorar l'accessibilitat i recuperar l'espai per al vianant enfront del vehicle.

És per això, que es proposa una reflexió estratègica i planificada del conjunt del centre històric que permeti estructurar l'espai públic a escala urbana, des de les seves accessibilitats a la continuïtat entre les places, els jardins i els carrers per a vianants, especialment connectant els Jardins d'Antoni Feliu, la Plaça de la Vila i els Jardinets de Sant Jordi.

Aquest estudi és una eina per a la gestió de les inversions en obra pública amb l'objectiu d'oferir als responsables municipals la informació prèvia necessària per a la presa de decisions.

ANTECEDENTS

Vilassar de Dalt és un municipi amb una població d'aproximadament 9.000 habitants. La seva història ha deixat testimonis de gran valor arquitectònic i cultural formant un veritable mosaic històric sobretot al centre històric.

A la Plaça de la Vila de Vilassar hi fan façana la casa consistorial, el centre d'atenció primària i l'església. És un espai públic d'una gran potencialitat tant des d'un punt de vista de representativitat i d'identitat local com des d'un punt de vista d'activitats ciutadanes, però **actualment es destina principalment a l'aparcament de vehicles.**

ESTAT ACTUAL. DIAGNOSI

1. Morfologia urbana, espai públic i verd urbà:

El centre de Vilassar de Dalt està format principalment per parcel·les de mida mitjana fent front de carrer de PB+1.

Tot i que el centre disposa de places i espais enjardinats, no existeix un espai públic estructurat que doni continuïtat a les activitats que s'hi desenvolupen. El municipi es localitza en un entorn natural però, al centre urbà no hi ha gaire presència de verd urbà dins del sòl públic.

2. Viari i accessibilitat:

El municipi s'estructura amb unes vies principals d'accés i una xarxa viària local. El centre Vila per això està format per carrers de secció estreta i topografia pronunciada sense jerarquia de carrers.

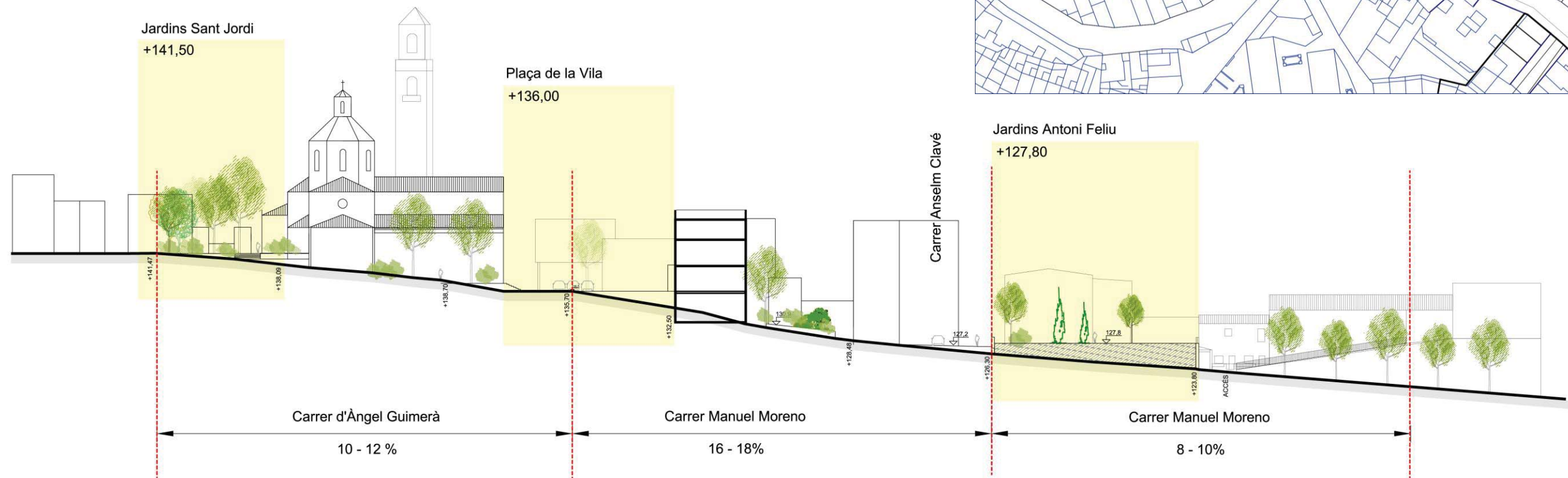
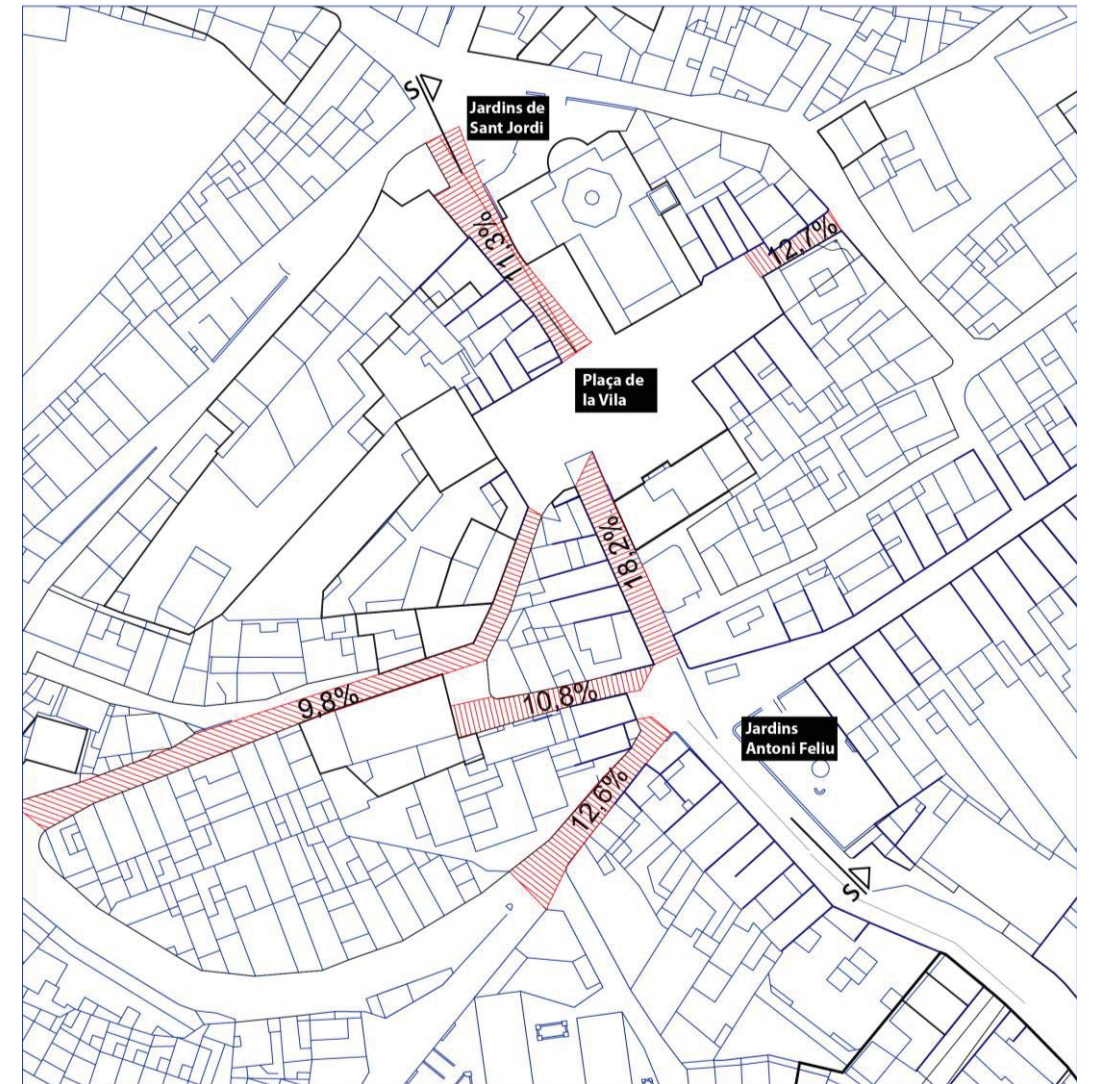
Actualment els vehicles que accedeixen al centre aparcen a la plaça de la Vila i a l'aparcament de Can Bruguera. Hi ha la previsió municipal de crear més places d'estacionament properes a l'àmbit.

3. La condició topogràfica

- Estructura urbana del nucli antic està condicionada per un fort pendent topogràfic. Els tres espais públics més rellevants s'han situat sobre plataformes i terraplens a diferents cotes i es connecten pel carrer Manuel Moreno i d'Àngel Guimerà.
- Els pendents del centre i la morfologia estreta dificulta una bona convivència del trànsit rodat i dels vianants.
- El carrer **Manuel Moreno** és una artèria principal que finalitza a la plaça de la Vila, i que acaba amb un pendent superior al 18%. Disposa voreres insuficients per al pas de vianants i un pendent massa elevat per al trànsit rodat.

Carres amb pendent superior a 10%

SECCIÓ LONGITUDINAL
SUCESSIÓ D'ESPAYS_E:1:600

4. Paisatge urbà, usos i patrimoni

En el centre s'hi ubiquen gran part dels serveis i equipaments com l'Ajuntament, el CAP, el Teatre, una escola i una biblioteca entre d'altres, com també moltes activitats comercials. El Consistori té la voluntat de traslladar el CAP a un nou emplaçament.

Al centre hi trobem gran part del **patrimoni cultural**¹, edificis, elements arquitectònics i conjunts arquitectònics com carrers catalogats. La plaça de la Vila és un espai amb una representativitat històrica i un espai identitari i de trobada pels vilassarencs.

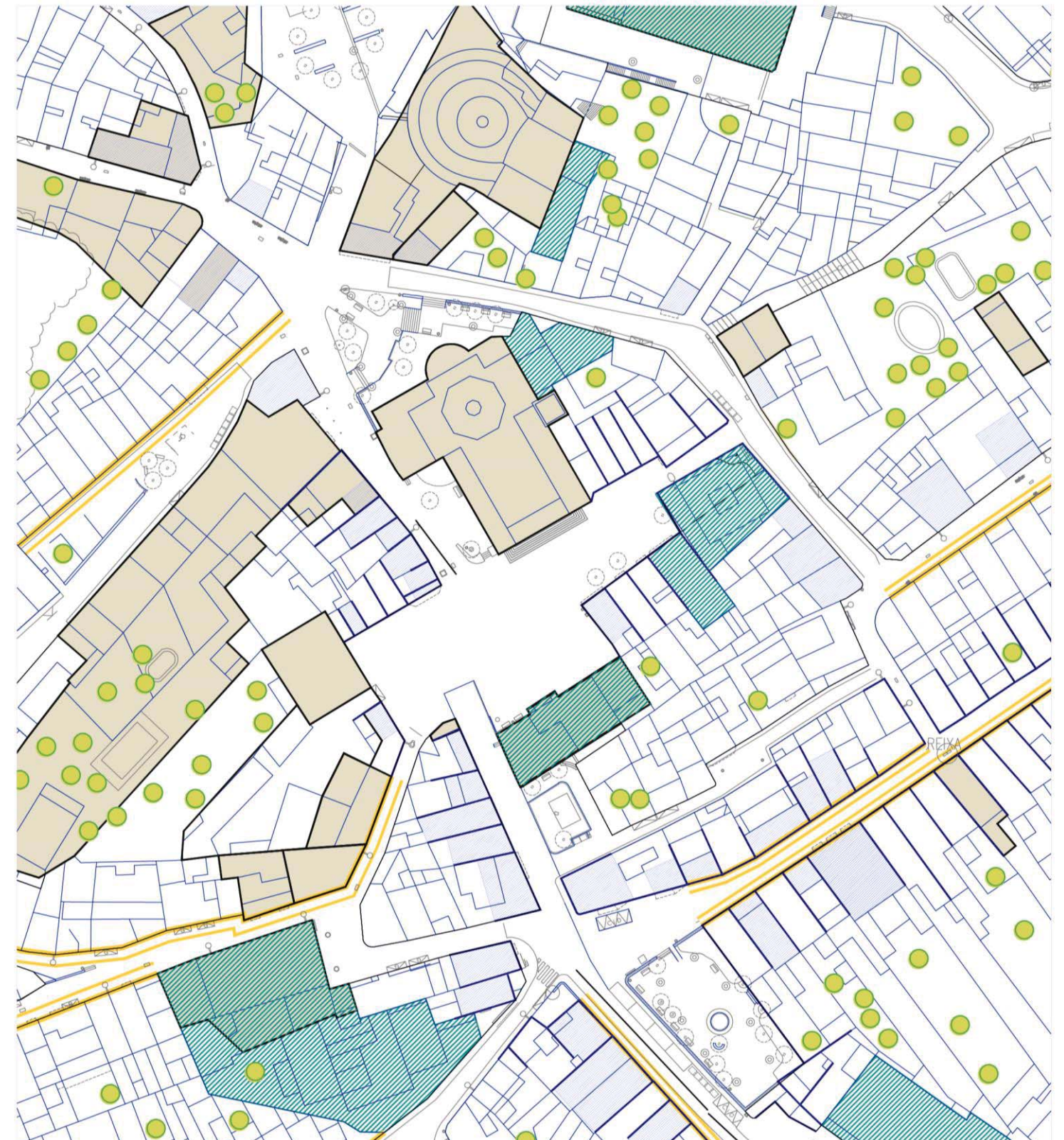
Plaça de la Vila: festa major 1923

Plaça de la Vila: esta actual

¹ Elements catalogats segons diferents nivells contemplats en el Mapa de Patrimoni Cultural de Vilassar de Dalt (Juliol 2015) i catalogats pel Pla Especial Patrimoni Arquitectònic i Ambiental de Vilassar de Dalt. (Veure Annex 7.7 de la memòria)

- Comerç en PB
- Equipaments
- Edificis i elements arquitectònics catalogats
- Conjunts arquitectònics patrimonials

PROPOSTA

- Transformar la plaça de la Vila en un espai públic de qualitat per a vianants, potenciant-la com a identitat local i lloc de trobada del municipi.
- Rehabilitar i adequar els espais urbans dels Jardins d'Antoni Feliu i els Jardins de Sant Jordi.
- Planificar una estratègia conjunta de l'àmbit dels tres espais públics incloent els carrers que els connecten per donar continuïtat a l'espai públic aportant una estructura urbana que en millori el seu funcionament amb diferents fases d'execució.

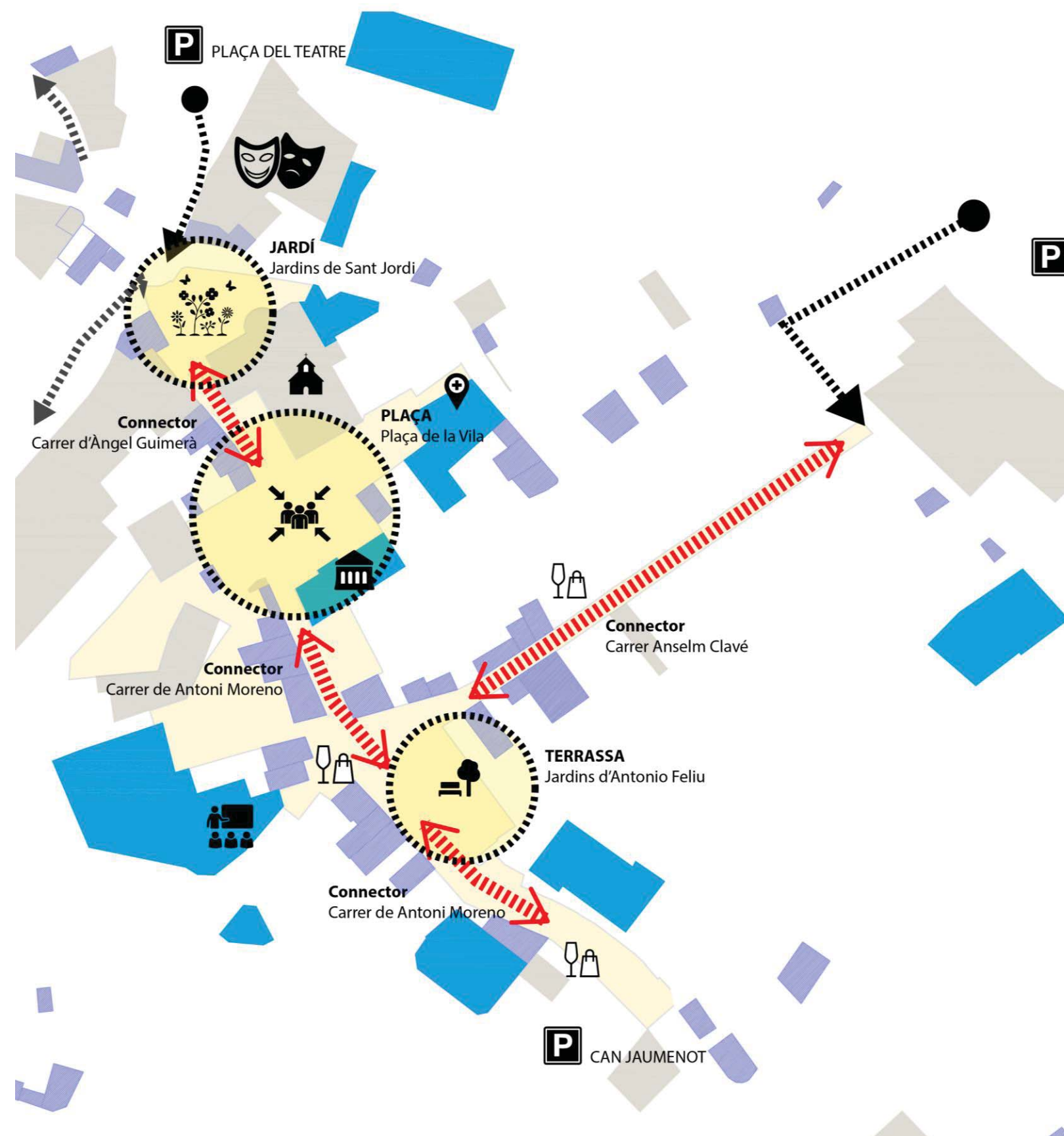
CRITERIS D'ACTUACIÓ

- Donar prioritat al vianant restringint l'accés al final del carrer Manuel Moreno, i limitant la velocitat a 30 km/h al carrer Anselm Clavé.
- Alliberar la plaça de la Vila d'aparcaments i reforçar els nous aparcaments municipals propers al centre per crear accessos a una zona prioritària de vianants.
- Reordenar i adequar els tres espais públics principals del centre, diversificant els seus usos, integrant nou mobiliari urbà i vegetació.
- Donar continuïtat a l'espai públic a través dels carrers connectors per a vianants que posa en relació les activitats, els espais i els usuaris.
- Potenciar la diversitat d'usos a les PB del centre reconfigurant l'espai públic.
- Dissenyar espais no especialitzats, que permetin polivalència d'usos, i incentivin la interacció ciutadana.
- Millorar en la mesura que es pugui l'accessibilitat fent un espai públic inclusiu, cohesionat i segur.
- Fomentar iniciatives que optin per la sostenibilitat i l'autosuficiència, amb propostes que optin per la integració de nous espais verds i sòls permeables que no impliquin un gran cost de manteniment.

ESTRATÈGIA I DEFINICIÓ D'ÀMBIT

Es proposa una actuació integral del centre urbà, ja que cal d'una mirada integradora i de gran escala per estructurar i categoritzar els diferents espais i carrers, dotant-los dels serveis i de la urbanització pròpies d'un centre urbà de qualitat.

Es planteja doncs, una estratègia a dos escales: una primera que inclou tot el centre urbà i que planteja les accessibilitats principals i les vies que estructurin l'espai públic i li donen continuïtat, i una segona escala, que estudia i proposa tres espais públics diferenciats i tres carrers connectors.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ

1. Prioritzar l'espai per a vianants

La proposta va necessàriament de la mà d'una revisió de l'estructura viària municipal. Caldria una pacificació del trànsit rodat a l'entorn del centre urbà, una nova **estructura viària**¹ i traslladar les places d'aparcament a altres zones dels voltants, que facin de porta urbana per a vianants i minimitzin l'entrada de cotxes fins a la plaça de la Vila.

2. Tres espais ben connectats: Plaça, terrassa i jardí

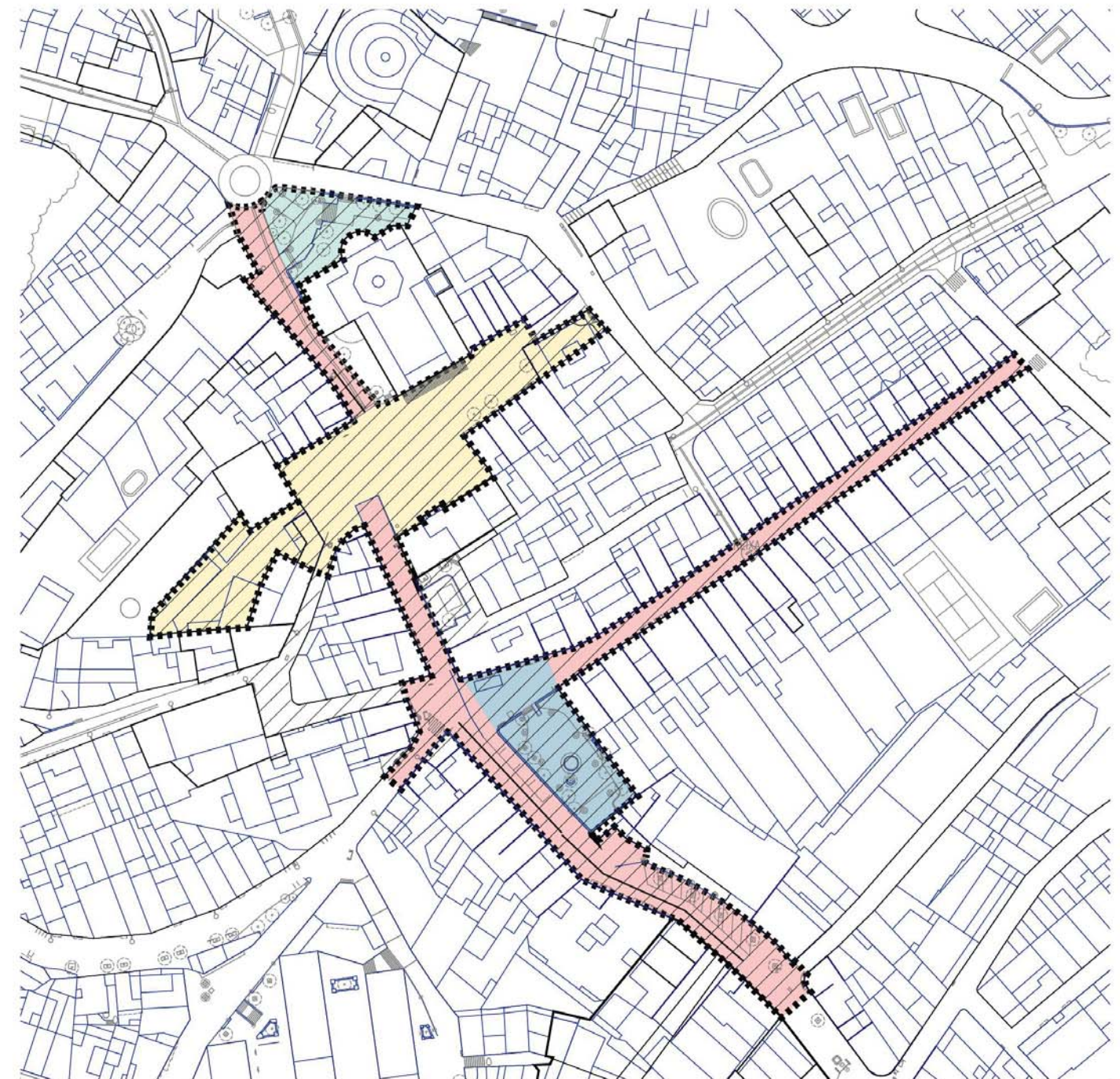
Tres espais públics de caràcter i disseny diferenciat ben connectats per als vianants.

- **El Jardí de Sant Jordi.** Obrir els jardins als espais del voltant i redistribuir els accessos per tal de relacionar-lo amb els espais del seu contorn. (Actuació ja realitzada)
- **La terrassa enjardinada.** Remodelar els Jardins d'Antoni Feliu actuant sobre el mur de contenció, la mitgera i reordenant l'espai per poder acollir noves activitats.
- **La plaça de la Vila, un espai de trobada.** Un cop traslladades les places d'aparcament, s'adequarà l'espai perquè la plaça sigui més acollidora i flexible. S'incorporen a l'espai actual les cessions d'espai públic previstes en el PMU de Can Serra.
- **Els connectors.** Arranjament i pacificació dels carrers Anselm Clavé, Manuel Moreno i Angel Guimerà.

¹ S'han revisat les propostes del Pla d'Accessibilitat del 2015, que inclou una proposta contemplada dins l'Estudi de Mobilitat i Accessibilitat del 1998, que proposava una jerarquització de la xarxa viària i senyalitzar una zona de prioritat per a vianants. Actualment està en redacció un Pla de Mobilitat del municipi.

- Àmbit de reflexió de l'estudi
- ▨ Àmbit 1: Prioritzar l'espai per a vianants
- Àmbit 2: Tres espais ben connectats: El jardí
- Àmbit 3: Tres espais connectats: la terrassa
- Àmbit 4: Tres espais connectats: la plaça de la Vila
- Àmbit 5: Els connectors

Estratègia: Àmbits i fases
Escala: 1:1000

PROPOSTA

1. PRIORITZAR L'ESPAI URBÀ PER ALS VIANANTS

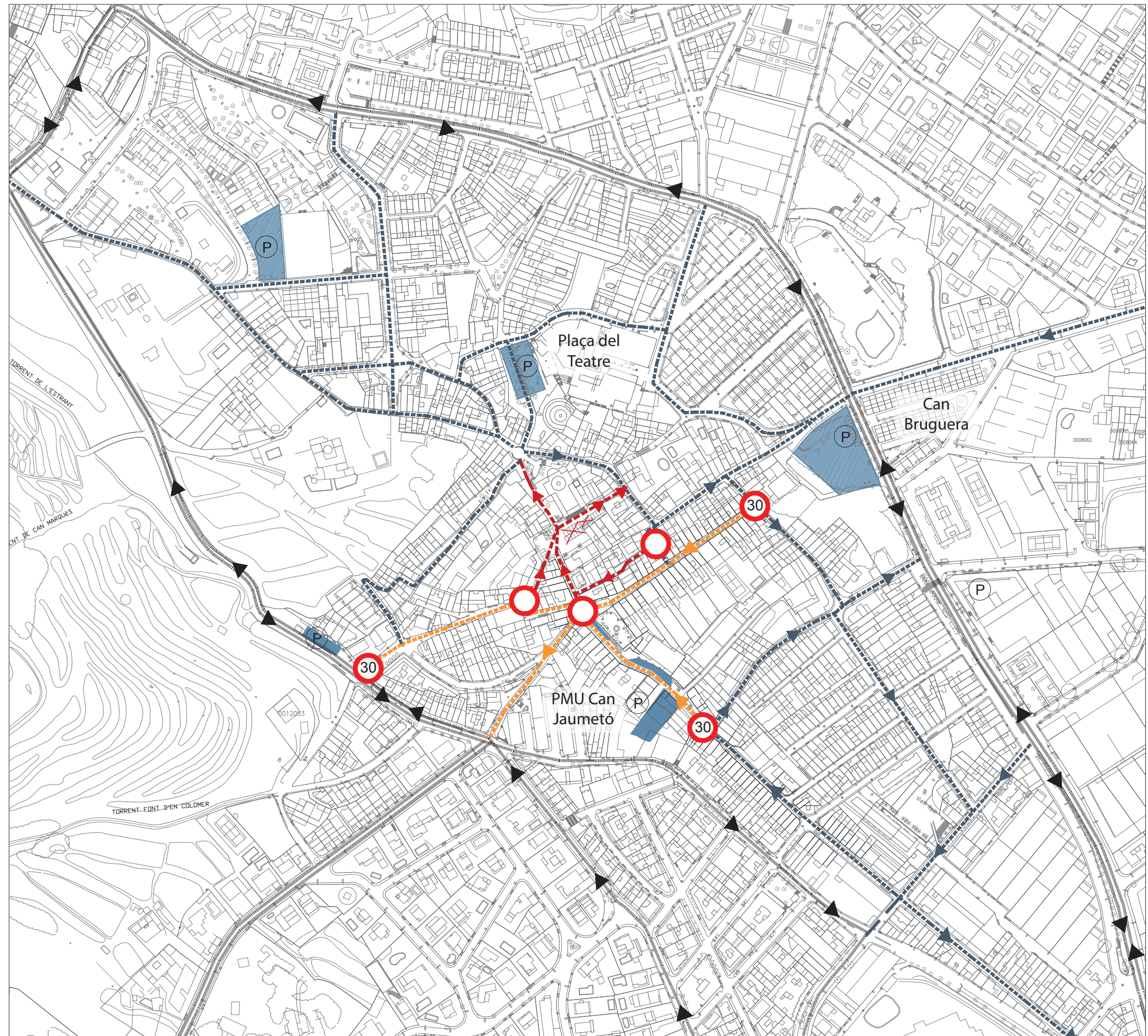
Cal traslladar les actuals places d'estacionament de la plaça de la Vila per convertir-la en un espai públic per a vianants. Les places poden ubicar-se als futurs estacionaments municipals previstos, ja sigui en el PMU dels Hortets de Can Jaumeto, o bé a la plaça del Teatre o una possible ampliació de l'aparcament de Can Bruguera.

L'Ajuntament té prevista la relocalització dels equipaments municipals ubicats a la plaça de la Vila. La Policia local, convindria que es situés en una ubicació més perifèrica que permeti una millor accessibilitat policial a tot el municipi. Així mateix, el consistori s'ha plantejat traslladar el Centre d'Atenció Primària. Ambdós equipaments tenen unes places reservades que es podrien eliminar.

Pel que fa a la mobilitat, es proposa restringir l'accés rodat només a veïns i serveis, a la plaça de la Vila i al carrer d'Àngel Guimerà, als carrers d'Anselm Clavé i de Manuel Moreno limitar la velocitat a 30 km/h.

LLEGENDA

- Xarxa bàsica interurbana
- Xarxa local
- Carrers de pas restringit de vehicles excepte veïns i serveis
- Carrers prioritàris per a vianants velocitat màxima 30 km/h
- Aparcament municipal

PROPOSTA 02

TRES ESPAIS CONNECTATS: EL JARDÍ

Durant el desenvolupament del present estudi l'Ajuntament ha realitzat una intervenció en dins l'àmbit que s'ajusta adequadament amb el projecte proposat. Principalment aquest espai públic es presentava molt tancat i poc relacionat amb el seu entorn. Ara han alliberat l'espai, han netejat els seus contorns i han millorat els accessos i el mobiliari urbà.

Imatges després de la intervenció (2019)

PROPOSTA 2

TRES ESPAIS CONNECTATS: LA PLAÇA

L'objectiu de la proposta és recuperar la plaça de la Vila com a punt de trobada i lloc identitari, un espai on puguin succeir activitats i esdeveniments públics i culturals.

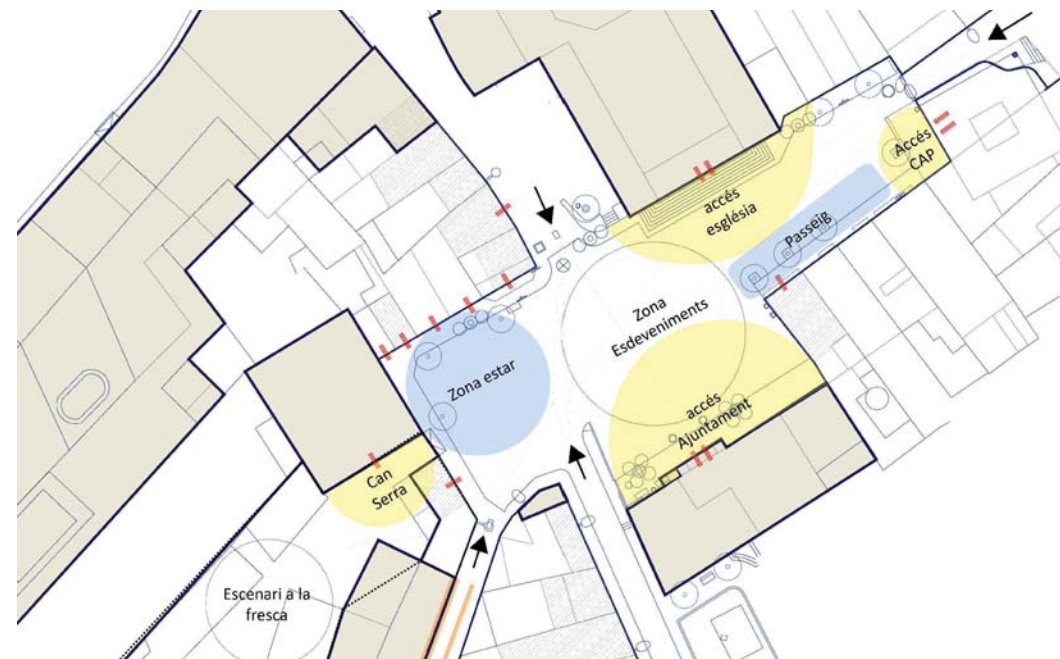
Plaça de la Vila un dia de mercat, a principis de segle.

El projecte planteja la reducció progressiva de les places d'aparcament, reconvertint l'espai a través d'accions d'urbanisme tàctic, en una primera fase.

Posteriorment, les planteja la urbanització de l'espai amb un gran paviment lineal que en algunes zones se separa i deixa créixer vegetació, creant diferents zones. La plaça es concep doncs, en una doble escala, una escala més flexible i monumental atribuïda al gran espai central, i un altre de més acollidora i acotada per arbres i mobiliari, que invita a relacionar les activitats de les plantes baixes amb l'exterior. Es planteja desenvolupar la proposta amb participació ciutadana.

NOTA: El projecte contempla que el PMU de Can Serra, previst per l'Ajuntament es desenvolupa amb anterioritat a la proposta, sent el catalitzador de la transformació del centre de la Vila.

USOS I CIRCULACIONS

LA PLAÇA_DIMENSÍO I IDENTITAT

PLANTA 1:500

PROPOSTA 2

TRES ESPAIS CONNECTATS: LA TERRASSA

Actualment, els Jardins d'Antoni Feliu formen una terrassa urbana que mira al mar. Acotat per un mur de contenció i un mur en mitgera, es proposa reordenar l'espai posant en relació el mur, l'espai intermedi i la mitgera, sense perdre el caràcter de jardí urbà.

La proposta es desenvolupa per fases fragmentant el projecte en petites intervencions que permeten donar temps per fer accions de participació ciutadana, per acollir i acceptar el nou projecte, i alhora ajustar-se a les possibilitats pressupostàries municipals. En paral·lel es recomana fer un programa d'activitats a l'aire lliure que promogui activitats culturals, de lleure i didàctiques per a infants: concerts d'estiu, titelles, cinema a la fresca, activitats per escoles, etc.

F01

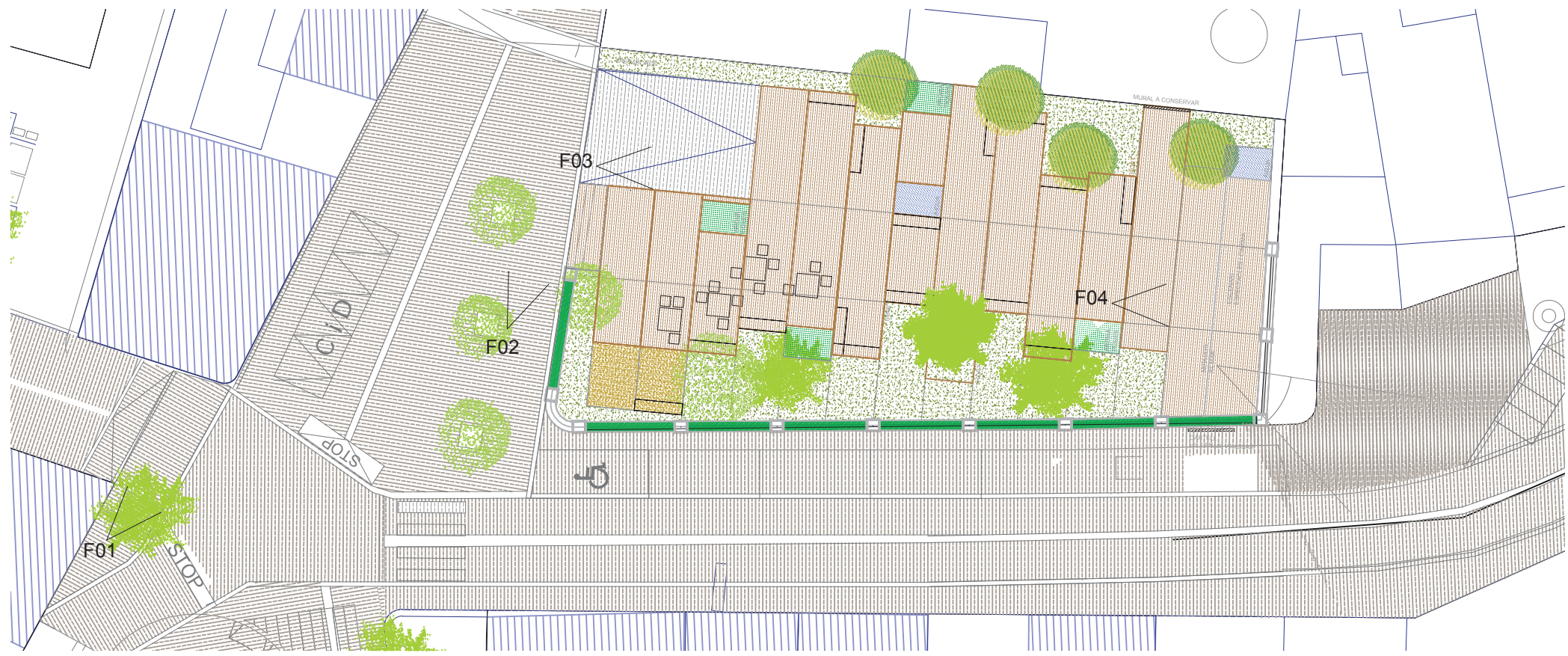
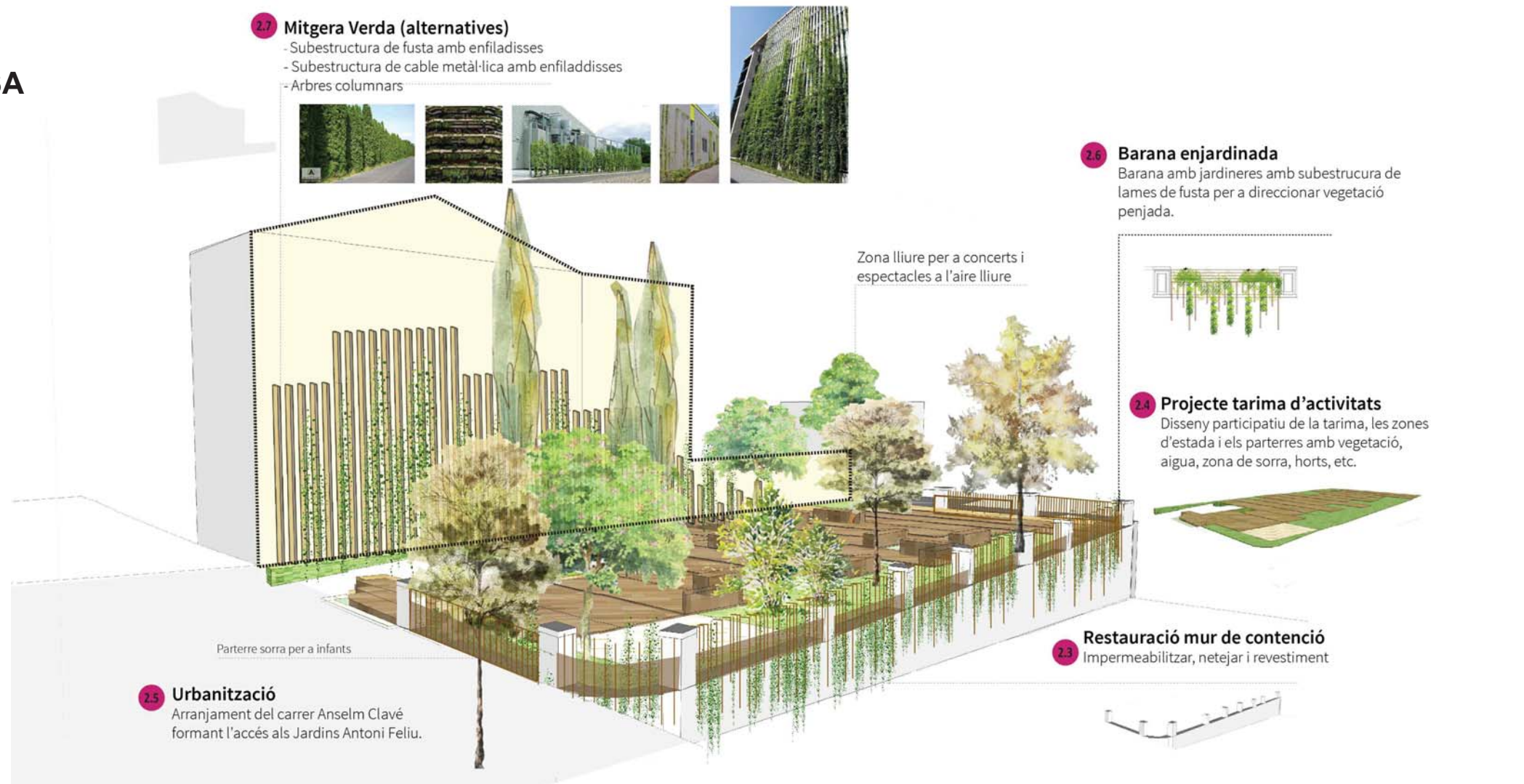
F02

F03

F04

PROPOSTA 02

ELS CONNECTORS

Carrer de Manuel Moreno:

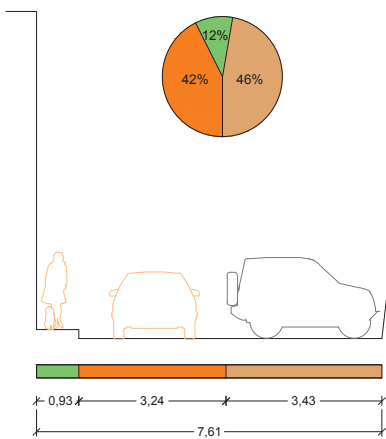
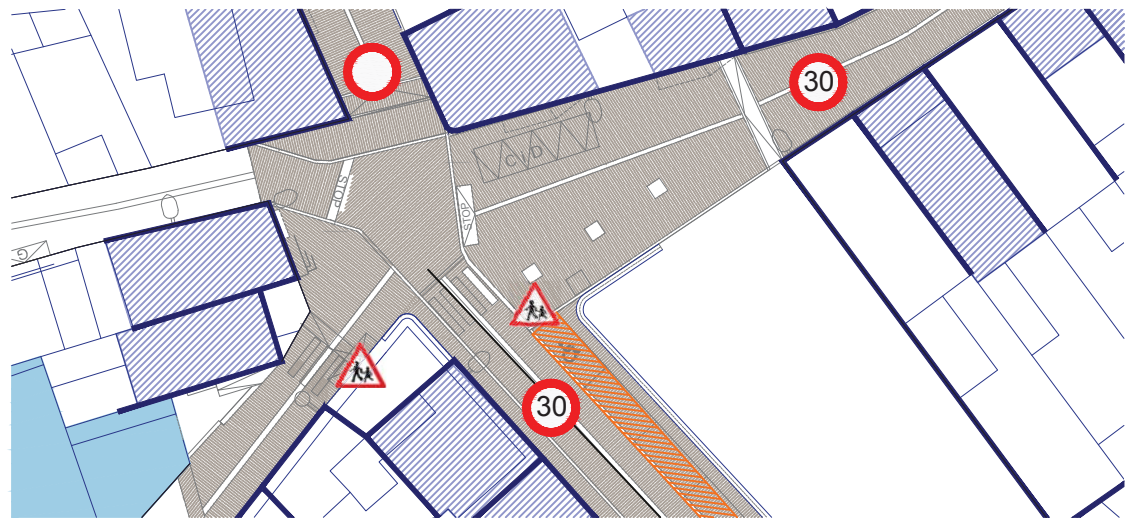
Es proposa pavimentar amb plataforma única des del PMU dels Hortets de Can Jaumetó, que funciona com a porta al centre urbà. S'allibera l'espai ocupat per places d'aparcament i es guanya espai per als vianants, es limita la velocitat rodada a 30 km/h.

Carrer d'Anselm Clavé:

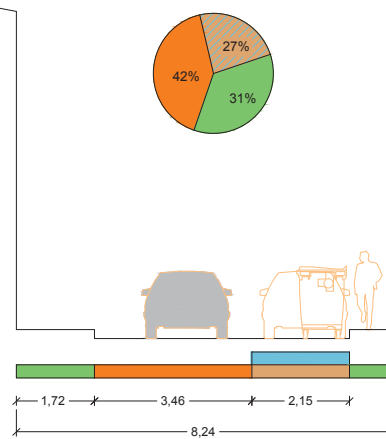
Té vocació de carrer comercial. Es proposa limitar la velocitat i pavimentar amb plataforma única.

Carrer d'Àngel Guimerà:

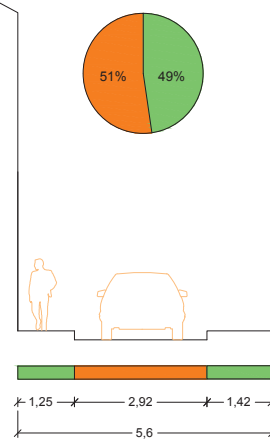
Aquest carrer quedarà restringit al pas rodat de cotxes entre la plaça de la Vila i els Jardinetes de Sant Jordi. Es per això que serà un carrer d'ús exclusiu per a vianants i terrasses, excepte veïns i serveis.

S1_Carrer Manuel Moreno
Propostes:
Prioritat per a vianants
Plataforma única
Limitar velocitat a 30 km/h

S2_Carrer Manuel Moreno
Propostes:
Prioritat per a vianants
Plataforma única
Limitar velocitat a 30 km/h

S3_Carrer Anselm Clavé
Carrer Manuel Moreno
Propostes:
Prioritat per a vianants
Plataforma única
Restringir circulació només a veïns i serveis

PROPOSTA DE TRANSFORMACIÓ DEL CENTRE VILA

TIMELINE

LA TERRASSA ENJARDINADA 1 part

2.1_Enderroc i retirada de lla font, les jardineres i parterres existents deixan l'espai lliure d'elements no vegetals.

URBANISME TÀCTIC 1

2.2_Programa participatiu per a recollir idees d'ocupació de l'espai mitjançant mobiliari efímer i fent activitats amb veïns i escoles. (Plantar vegetació, horts urbans socials, definint nous usos possibles). Fer actuacions efímeres per posar-ho en pràctica.

LA TERRASSA ENJARDINADA 2 part

2.3_Restauració mur de contenció
2.4_Projecte de tarima enjardinada
2.5_Intervenció en vorera d'accés

URBANISME TÀCTIC 2

Concurs d'idees per a dissenyar instal·lacions efímeres a l'espai de les places d'aparcament. PARK (ING) DAY

LA TERRASSA ENJARDINADA 3 part

2.6_Projecte barana enjardinada

Programa d'activitats per a la dinamització dels Jardins Antoni Feliu
Participació pel canvi de nom dels Jardins Antoni Feliu.

DESENVOLUPAMENT SECTOR

PMU CAN JAUMETÓ

- Nou espai públic al carrer Manuel Moreno
- Aparcament municipal 20 noves places d'estacionament.

NOU ESTACIONAMENT MUNICIPAL 1

(1 de les tres opcions)

Aparcament Plaça del Teatre

(90 places)

Ampliació aparcament municipal a Can

Bruguera

(25 places)

Nou estacionament municipal al sector

PMU Can Jaumetó.

(20 places)

En cas que l'aparcament sigui el de Can Bruguera es recomana limitar velocitat a 30 del carrer Nou i restringir el trànsit rodat carrer

ELS CONNECTORS

4.1_Pavimentació en plataforma única carrer Manuel Moreno

4.2_Pavimentació en plataforma única carrer Anselm Clavé

Programa participatiu la Plaça de la Vila sense cotxes!

TRASLLAT D'EQUIPAMENT 2

-Traslladar Centre d'Atenció Primària

LA PLAÇA DE LA VILA

3.14_Eliminar places d'estacionament destinades al CAP i la Policia local i les zones de càrrega i descàrrega.

3.15_Modificació de la catalogació vigent del POUM de sistema viari a sistema d'espai públic

NOU ESTACIONAMENT MUNICIPAL 2

(1 de les tres condicions)

Aparcament Plaça del Teatre

(90 places)

Ampliació aparcament municipal a Can

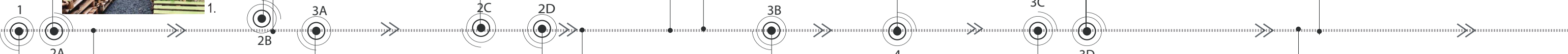
Bruguera

(25 places)

Nou estacionament municipal al sector

PMU Can Jaumetó.

(20 places)

DESENVOLUPAMENT SECTOR PMU CAN SERRA

- Ampliació plaça de la Vila
- Equipament a la PB de l'edifici de Can Serra

URBANISME TÀCTIC 3

Recollir opinions i avaluar resultats del Park(ing) Day per dissenyar proposta a continuació.

PLAÇA DE LA VILA (1 part)

Aplicació mesures d'urbanisme tàctic a la plaça de la Vila:

3.1_Restringir trànsit durant els caps de setmana.

3.2_Eliminar provisionalment les places d'aparcament moment 1

-3.3_Limitar velocitat a 30 km/h a tot el casc antic.

- 3.4_Aplicació de mobiliari i jardineres efímeres davant de l'església. (urbanisme tàctic)

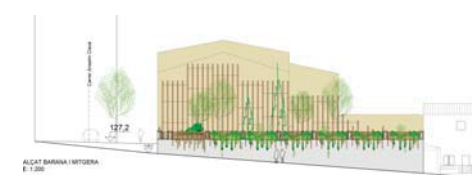

TRASLLAT D'EQUIPAMENT 1

-Traslladar equipament Policia Local

LA TERRASSA ENJARDINADA 4 part

2.7_Projecte mitgera verda

PLAÇA DE LA VILA (3 PART)

3.8_Eliminar definitivament les 4 places d'aparcament de la fase anterior i 5 places noves per a realitzar nova pavimentació de la plaça.

3.9_Restringir trànsit rodat del tram final del carrer Manuel Moreno només a serveis i veïns amb senyalètica

3.10_Nova pavimentació de la plaça de la Vila i desplaçament d'arbrat existent

3.11_Plantat de nou arbrat

3.12_Integració de mobiliari urbà i il·luminació.

ELS JARDINS DE SANT JORDI

1.1_Anivellar i connectar els accessos
1.2_Obrir els jardins al seu entorn netejant i alliberant espai de parterres
1.3_Integració de mobiliari urbà
1.4_Soterrament línies aèries.

Referències:

- Horts efímers Festival de Arquitectura de Londres 2010.
- Washington DC's 2015 PARK(ing) Day
- San Francisco Tactical Urbanism
- Passeig de Sant Joan Barcelona

- Accions colaterals recomanades
- Accions colaterals necessàries
- Accions pròpies del projecte
- Accions participatives

PRESSUPOST ORIENTATIU

Aquests costos són orientatius a falta de redactar els corresponents projectes d'execució que contindran els amidaments complets i detallats, i per tant, el pressupost definitiu. El preu/m² s'ha estimat a partir de l'experiència en projectes similars.

Projecte	Superfície m2	Total obra*	Honoraris **
1 Jardins de Sant Jordi	413,9 m²	0,00 €	0,00 €
2 La terrassa enjardinada	671,2 m²	398.728,47 €	42.714 €
Fase 2.1	15 m ²	3.887,73 €	
Fase 2.2	454 m ²	228.555,33 €	28.000 €
Fase 2.3	47 ml	47.372,71 €	
****Fase 2.4	256,7 m ²	118.912,70 €	14.714,24 €
**** Fase 2.4 (alternativa)	256,7 m2	14.399,00 €	Inclòs proj.
3 La plaça de la Vila	1.407 m²	481.675,35 €	39.600 €
Fase 3. 1	13 u	7.703,47 €	
Fase 3. 2	10 u	6.047,58 €	
Fase 3.3	1407 m ²	465.620,46 €	
Fase 3.4	40 m ²	2.303,84 €	
4 Els connectors	1861,6 m2	455.688,03 €	41.200 €
Fase 4.1	1253 m ²	306.713,10 €	26.200 €
Fase 4.2	608,6 m ²	148.974,93 €	15.000 €
TOTAL PROJECTE		1.336.091,85 €	123.514€
***Plaça del PMU de Can Serra	434 m ²	151.300,37 €	18.756,24 €

*Els costos d'obra contempnen el 13% de despeses generals i el 6% del benefici industrial i el 21% IVA.

**Els honoraris s'han calculat segons barems del SEEP. Els honoraris inclouen la redacció del projecte d'execució, l' estudi de seguretat i salut, la direcció d' obra, la coordinació de seguretat i el control de qualitat.

*** El cost de la plaça corresponent a l'àmbit del PMU de Can Serra no està inclòs dins del pressupost, però s'indica a part.

**Diputació
Barcelona**

**Àrea de Territori
i Sostenibilitat**

Servei d'Equipaments i Espai Públic

Comte d'Urgell, 187, 4a pl.

Edifici del Rellotge

08036 Barcelona

Tel. 934 022 122

www.diba.cat/seep · s.equipamentsep@diba.cat